

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ БЕХАТАРИИ СЕЙСМИКӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2017, № 5, қ. 1, мод. 273; ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии таъмини бехатарии сейсмикиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **заминчунбӣ** – тақони зеризаминӣ ва чунбиши сатҳи замин, ки дар натиҷаи ҷойивазкунии ногаҳонӣ ва кафидаҳо (тарқиш, роғҳо) бо бавучудоии равандҳои тектоникӣ дар қишр ё қисми болоии замин ба вучуд меояд ва ба масофаи зиёд (дур) ҳаракат мекунад;
- **заминчунбии шадид** – заминчунбие, ки шиддатнокиаш аз рӯи ҷадвали сейсмикии 12 балла зиёда аз 5,0 балл мебошад;
- **рафъи оқибатҳои заминчунбӣ** – маҷмӯи корҳои баргарафсозӣ, садамавиро наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои баъди ба вуқӯъ омадани заминчунбӣ гузаронидашуда, ки ба наҷоти одамон, кам намудани андозаи зарар ва талафи молу мулк равона карда шудаанд;
- **пешгӯии эҳтимолии заминчунбӣ** – муайян ё дақиқ намудани ҷой, вақт ва магнитудай заминчунбии эҳтимолӣ;
- **муҳофизати сейсмикӣ** – маҷмӯи чорабиниҳои ҳуқуқӣ, иҷтимоӣ, таълимӣ, ташкилӣ, илмӣ, муҳандисию техникӣ ва дигар чорабиниҳои махсусе, ки барои таъмин намудани бехатарии сейсмикӣ равона карда шудаанд;
- **бехатарии сейсмикӣ** – муҳофизати ҳаёти одамон, инфрасохторҳо, объектҳои хоҷагии халқ ва муҳити зист аз хатарҳои дар натиҷаи заминчунбӣ бавуқӯъомада;
- **ноҳиябандии сейсмикӣ** – муайян намудани манбаъҳои заминчунбӣ бо эҳтимолияти магнитудай максималӣ дар асоси маҷмӯи маълумоти геологӣ, сейсмологӣ ва геофизикӣ;
- **хатари сейсмикӣ** – эҳтимолияти таъсири заминчунбӣ бо бузургии муайян дар нуқтаи мушаххас дар ҷараёни фосилаи вақти муқарраршуда;
- **хавфи сейсмикӣ** – эҳтимолияти талафот аз заминчунбӣ дар фосилаи вақти муайян бо назардошти хатари сейсмикӣ ва осебпазирии объектҳо (миқдори эҳтимолии талафоти одамон, зарари иқтисодӣ, экологӣ);
- **тововарӣ ба заминчунбӣ** – қобилияти тобоварии биноҳо ва иншоот ба заминчунбӣ, таъмини бехатарии ҳаёти одамон ва беосеб нигоҳ доштани таҷҳизоти арзишнок ҳангоми ба вуқӯъ омадани заминчунбӣ;
- **системаи огоҳкунии пешакӣ оид ба заминчунбӣ** – муттаҳидсозии ташкилию техникий қувваҳо ва воситаҳои махсуси огоҳкунӣ, системаи алоқа, инчунин воситаҳои шабакаҳои алоқаи ҳудудӣ, идораҳои таъминкунандаи таҳвили бонги хатар ва маълумотдиҳӣ оид ба заминчунбӣ;
- **ҳолати эҳтимолии заминчунбӣ** – баҳодиҳии пешгӯии оқибатҳои заминчунбӣ бо таҳияи нақшаи амал оид ба рафъи он.

Моддаи 2. Асосҳои таъмин намудани бехатарии сейсмикӣ

1. Лоиҳакашӣ, сохтмон, таҷдид ва таъмири асосии объектҳо бо риояи меъёрҳо ва қоидаҳои сохтмонӣ бо истифодаи маводҳои сохтмонӣ ва конструксияҳои таъминкунандаи ҳисобкунии ба заминчунбӣ тобоварии объектҳо гузаронда мешавад.

2. Ҳангоми аз нав ба шакли муайян даровардан, тарҳсозӣ ва таҷдиди биноҳо ва иншооти ба заминчунбӣ ноустувори мавҷудбуда, барои таъмини бехатарии сейсмикӣ, корҳо аз рӯи мустақкамкунии конструксияҳои борбардор гузаронида мешаванд. Дар ин ҳолат тағйирдиҳии конструктивӣ вобаста аз шароити таъмини ба заминчунбӣ тобоварии биноҳо ва иншоот, дар асоси натиҷаҳои санҷиш бо тартиби муқарраргардида қабул карда мешавад. Биноҳои куҳнасохт, ба ғайр аз ёдгориҳои таърихӣ, фарҳангӣ, шаҳрсозӣ ва меъморӣ, ки таҷдид ва таъмири онҳо ғайриимкон аст, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон вайрон карда мешаванд.

3. Таъмини бехатарии сейсмикии биноҳо ва иншоот бо риояи меъёрҳо ва қоидаҳои сохтмони ба заминчунбӣ тобовари амалкунанда, инчунин шартҳои техникӣ, нақшаи рушди ҳудудӣ ва нақшаҳои генералӣ иҷро карда мешавад.

4. Пойгоҳҳои муҳандисӣ-сейсмометрӣ дар объектҳои махсусан муҳим, ки рӯйхати онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, барои назорати рафтори ин объектҳо ҳангоми заминчунбӣ бояд насб карда шаванд.

Моддаи 3. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи бехатарии сейсмикӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи бехатарии сейсмикӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 4. Мақсад ва принципҳои бехатарии сейсмикӣ

1. Мақсади асосии бехатарии сейсмикӣ аз инҳо иборатанд:

- пешбурди сиёсати давлатӣ доир ба бехатарии сейсмикӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ;

- таъмин намудани афзалияти принципҳои омодагӣ, огоҳкунии пешакӣ ва рафъи оқибатҳо дар сиёсати давлатӣ ва байналмилалӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ;

- афзалияти баробари ҳамаи унсурҳои пасткунандаи хавфи сейсмикӣ;

- ҷалб намудани мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот, ҷомеаи шаҳрвандӣ чиҳати амалӣ намудани барномаҳои давлатӣ ва байнидавлатӣ оид ба паст кардани хавфи сейсмикӣ;

- ҷалб намудани ташкилотҳои байналмилалӣ ба амалишавии барномаҳои давлатӣ оид ба паст намудани хавфи сейсмикӣ.

2. Таъмини бехатарии сейсмикӣ дар асоси принципҳои зерин иҷро карда мешаванд:

- ҳалли маҷмӯии вазифаҳо оид ба паст намудани хавф барои ҳаёт ва молу мулки шаҳрвандон аз заминчунбӣ;

- аз чиҳати илмӣ асоснок намудани ҳамбастагии тарз ва усулҳои муҳандисию техникӣ, ташкилию иқтисодӣ оид ба паст намудани хавф;

- чорабиниҳои ҳавасмандгардонӣ оид ба балеанд бардоштани тобоварии биноҳо ва иншоот ба заминчунбӣ ва эътимоднокии фаъолияти онҳо ҳангоми заминчунбӣҳо;

- таъмин намудани шароит барои суғуртакунии ихтиёрии ҳаёт ва молу мулки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон аз заминчунбӣ;

- танзими давлатӣ ва назорат аз болои фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ;

- шиносномадиҳии иморатҳо бо мақсади муайян намудани тобоварии онҳо ба заминчунбӣ, осебпазирии биноҳо ва иншоот ба таъсири сейсмикӣ ва муқаррар кардани низоми истифодабарӣ;

- экспертизаи давлатӣ ва мустақил, илмӣ, ҳуҷжатгузорию лоиҳавӣ ва асосноккунии иқтисодии фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба таъмини ба заминчунбӣ тобоварии биноҳо, иншоот ва комплексҳо;

- гузаронидани чорабиниҳо оид ба таъмини эътимоднокии ба заминчунбӣ тобоварии иморатҳои мавҷуда.

Моддаи 5. Вазифаҳои танзими давлатии бехатарии сейсмикӣ

Вазифаҳои танзими давлатии бехатарии сейсмикӣ инҳоянд:

- ҳифзи ҳаёти одамон, биноҳо ва иншоот, низоми таъмини ҳаёт ҳангоми заминчунбӣ;

- аз тарафи мақомоти давлатӣ иҷро кардани чорабиниҳо оид ба паст намудани хатар барои ҳаёт ва молу мулки шаҳрвандон аз заминчунбӣ.

Моддаи 6. Пешгуии эҳтимолии заминчунбӣ, баҳодихии хатари сейсмикӣ ва огоҳкунии пешакии аҳоли оид ба заминчунбӣ

Пешгуии эҳтимолии заминчунбӣ, баҳодихии хатари сейсмикӣ, огоҳкунии пешакии аҳоли оид ба заминчунбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 7. Объектҳои фаъолият оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ

Объектҳои фаъолият оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ аз нуқтаи назари баҳодихӣ ва паст намудани хавфи сейсмикӣ инҳоянд:

- ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- воҳидҳои маъмурию ҳудудии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- маҳалҳои аҳолинишини Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- маҷмааҳои давлатӣ, мудофиавӣ, саноатӣ, агросаноатӣ, энергетикӣ, илмию техникӣ, иншооти гидротехникӣ, маҷмааҳои тандурустӣ ва маориф;
- биноҳо, иншоот, ёдгориҳои ғайриманкули таърихӣ ва фарҳангӣ;
- низоми роҳҳои муҳандисӣ-нақлиётӣ, лӯлаҳои газӣ, хати обкашонӣ ва таъминоти барқӣ.

Моддаи 8. Таснифи объектҳои фаъолият оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ

1. Объектҳои фаъолият оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ аз рӯи аҳамият чунин таснифот мешаванд:

- аҳамияти умумидошта;
- муҳим;
- махсусан муҳим.

2. Феҳристи объектҳои фаъолият оид ба таъмини бехатарии сейсмикиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

БОБИ 2. ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТИИ БЕХАТАРИИ СЕЙСМИКӢ

Моддаи 9. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба бехатарии сейсмикӣ

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба бехатарии сейсмикӣ мансубанд:

- пешбурди сиёсати давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ;
- тасдиқ намудани барномаҳои давлатӣ оид ба паст кардани хавфи сейсмикӣ;
- муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии сейсмикӣ;
- муқаррар намудани тартиби додани иҷозатномаҳо барои кор ҷиҳати таъмини бехатарии сейсмикӣ;
- амалӣ намудани салоҳияти дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 10. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ

Мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ (минбаъд - мақоми ваколатдори давлатӣ):

- самтҳои асосии сиёсати давлатиро оид ба бехатарии сейсмикӣ таҳия менамояд; (ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

- фаъолияти мақомоти дигари давлатиро вобаста ба масъалаҳои бехатарии сейсмикӣ ҳамоҳанг месозад; (ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

- қорҳои гузаронидашавандаро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба баҳодихии хатари сейсмикӣ ва хавфи сейсмикӣ ҳамоҳанг месозад;

- харитаҳои баҳодихии хатарҳои сейсмикиро барои ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд;

- пешгуи имконпазирии заминчунбии шадидро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар масофаи хатарноки аз ҳудуди ҷумҳурӣ ҷойдошта тасдиқ менамояд;

- дар баҳодихии осебпазирии фаврии биноҳо ва иншоот бо мақсади паст кардани хатари сейсмикӣ дар минтақаҳои дорои хатари баланди сейсмикӣ иштирок менамояд;

- барномаҳои давлатиро оид ба бехатарии сейсмикӣ таҳия менамояд; (ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

- барномаҳои илмию техникиро дар самти таъмини бехатарии сейсмикӣ таҳия менамояд;

- тавсияҳоро барои омодаسازی ва омӯзиши аҳоли оид ба рафтор дар вақти заминчунбиҳо таҳия менамояд;

- барномаҳои илмию техникиро дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва истифодаи бехатари биноҳо ва иншоот таҳия менамояд;

- хориҷ карда шуд. (ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

- хориҷ карда шуд. (ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

- таҳқиқ ва баҳодихии тобоварии сейсмикии бино ва иншоот, маҳзани маълумотҳо ҷиҳати осебпазирии бино ва иншоотро зери таъсири сейсмикӣ ташкил менамояд;

- назорати истеҳсоли масолеҳи сохтмон, маҳсулот ва конструкцияҳоро амалӣ менамояд;

- ҳамоҳангсозии қоркарди илмиро дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар амалӣ менамояд;

- ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд.

Моддаи 11. Ваколатҳои мақомоти дигари давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ

1. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи ҳолатҳои фавқулода:

- фаъолияти ташкилотҳоро дар татбиқи низоми ягонаи давлатӣ оид ба пешгирӣ ва рафъи оқибатҳои заминчунбӣ ҳамоҳанг месозад;
- нақшаи чорабиниҳо оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудудро аз заминчунбӣ таҳия менамояд;
- чамъоварӣ ва мубодилаи иттилоот оид ба ҳифзи аҳоли, ҳудуд ва иттилоотони ҷомеаро дар бораи хатари сейсмикӣ иҷро менамояд;
- захираҳои моддиву молиявӣ, маблағгузориҳо барои пешгирӣ ва рафъ намудани оқибатҳои заминчунбӣ таъмин менамояд;
- нақшаи фаврии воқунишро оид ба заминчунбӣҳои эҳтимоли таҳия менамояд;
- омодагии доимии қувваҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ ва таҷҳизот (аз ҷумла сохторҳои воқуниши фаврӣ), сохторҳои махсус барои гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва дигар амалиётҳои фавқулодаро дар минтақаҳои эпимарказии заминчунбӣ ташкил менамояд;
- бо ташкилотҳои дигар оид ба муайян намудани самтҳои афзалиятнок ва гузаронидани тадқиқот ва корҳои лоиҳакашӣ вобаста ба омодагӣ ба заминчунбӣҳои эҳтимоли ҳамкорӣ менамояд;
- барои коркардҳои нав оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ мусоидат менамояд;
- корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхирнопазирро ҳангоми гузаронидани чорабиниҳо оид ба бехатарии сейсмикӣ ташкил ва амал менамояд;
- яқоя бо ташкилотҳои манфиатдор ҳолатҳои эҳтимолии заминчунбӣҳоро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия менамояд;
- миқёс ва минтақаҳои паҳншавии оқибатҳои заминчунбиро муайян менамояд.

2. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф ва илм:

- дар мувофиқа бо муассисаҳои махсусгардонидашуда дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар барномаҳои идоравиро таҳия менамояд;
- корҳоро ҷиҳати ташаккули барномаҳои мақсаднок оид ба таҳия ва нашри дастурҳои таълимӣ барои муассисаҳои таълимӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ, омӯзиш ва рафтори аҳоли ҳангоми заминчунбӣ эҳтимоли ташкил менамояд;
- таҳияи барномаи илмию тадқиқотӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ ва татбиқи онро таъмин менамояд;
- фаъолияти муассисаҳои таълимиро, сарфи назар аз тобеияти идоравии онҳо оид ба тайёр намудани мутахассисон барои барномаҳои таълимии касбӣ бо мақсади таъмини бехатарии сейсмикӣ ҳамоҳанг месозад;
- номгӯи адабиёти таълимӣ ва методиро барои муассисаҳои таълимӣ оид ба таъмин намудани бехатарии сейсмикӣ омода менамояд;
- китобхонаҳо ва муассисаҳои таълимиро бо иттилооти илмию техникӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ таъмин менамояд;
- низоми ягонаи таълимиро оид ба бехатарии сейсмикӣ барои муассисаҳои таълимӣ ташкил менамояд;
- тайёр ва бозомӯзии кадрҳоро оид ба сейсмологияи муҳандисӣ ва сохтмони ба заминчунбӣ тобовар таъмин менамояд.

3. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меъморӣ ва шаҳрсозӣ:

- риояи меъёру қоидаҳои шаҳрсозӣ, регламентҳои техникии сифати технологияи корҳои сохтмонӣ, мавод ва маснуоти сохтмонӣ, инчунин, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии шаҳрсозиро назорат менамояд;
- барномаҳои соҳавиро оид ба масъалаҳои бехатарии сейсмикӣ дар сохтмон таҳия менамояд;
- санадҳои меъёриро оид ба масъалаҳои бехатарии сейсмикӣ дар соҳаи сохтмон таҳия ва татбиқ менамояд;
- таҳияи харитаҳои сейсмикии маҳалҳои аҳолинишинро ташкил ва назорат менамояд;
- ваколатҳои дигари пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро амал менамояд.

(ҚҶТ аз 23.12.2021с., №1826)

Моддаи 12. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ:

- корҳоро оид ба паст кардани хавфи сейсмикӣ ва омода намудани аҳоли ба заминчунбӣи шадид дар ҳудуди дахлдор ташкил менамояд;
- ҷиҳати татбиқи барномаҳои давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ дар ҳудуди дахлдор мусоидат менамояд;
- ваколатҳои дигари муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро амал менамояд.

Моддаи 13. Вазифаҳои муассисаҳои махсусгардонидашудаи давлатӣ

1. Муассисаи махсусгардонидашудаи давлатӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ:

- тадқиқотҳои илмӣ, мушоҳидаҳо, назорати вазъ, пешгӯӣ ва огоҳкунӣ оид ба хавфи сейсмикӣ мегузаронад;
 - мониторинги сейсмикии доимӣ, мушоҳидаҳои геофизикӣ, гидродинамикиро дар пойгоҳҳои статсионарӣ ва сайёр амалӣ менамояд;
 - маҳзани маълумотҳо оид ба мушоҳидаҳои заминчунбиҳои дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вучудомадаро пешгӯӣ ва онҳоро ташкил медиҳад;
 - дар ҳолати рух додани заминчунбии шадид бо ҷунбиши сатҳи замин бо шиддатнокии 5 балл ва зиёда аз он мутобиқи чадвали сейсмикии 12 балла дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, тадқиқотҳои макросейсмикиро дар минтақаҳои эпимарказӣ бо мақсади баҳодихии деформатсияи сатҳи замин, дараҷаи вайроншавии биноҳо иншоот мегузаронад;
 - пешгӯӣ ва баҳодихии хавфи сейсмикӣ, харитаҳои хавфи сейсмикии ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия намуда, барномаҳои давлатиро оид ба хатари сейсмикӣ амалӣ менамояд;
 - баҳодихии озмоишии хавфи сейсмикии ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро мегузаронад, аз усулҳои муосири пешгӯии заминчунбиҳо, эҳтимолияти оқибатҳои иҷтимоию иқтисодӣ ва усулҳои огоҳкунии онҳо истифода мебарад;
 - низоми муосири огоҳкунии пешакии аҳолиро оид ба хавфи заминчунбиҳо таҳия менамояд.
- 2. Муассисаи махсустардонидашудаи давлатӣ дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар:**
- барномаҳои давлатиро дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва хавфи сейсмикӣ тибқи фармоиши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро менамояд;
 - дар баҳодихии фаврии осебпазирии биноҳо иншоот бо мақсади коҳиш додани хавфи сейсмикӣ иштирок мекунад;
 - баҳодихии экспертии сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва хавфи сейсмикиро мегузаронад;
 - бо тартиби муқарраргардида корҳоро оид ба омӯзиши қоидаҳои сохтмони ба заминчунбӣ тобоварро ба аҳоли мегузаронад;
 - низоми муҳофизати сейсмикии биноҳо иншоотро ҷиҳати тобовар будани онҳо ба заминчунбӣ, инчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар соҳаи сохтмони ба заминчунбӣ тобовар таҳия менамояд.

Моддаи 14. Ташкили хадамоти садамавию начотдиҳӣ

Ташкили хадамоти садамавию начотдиҳӣ мутобиқи тартиби пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 15. Иҷозатномадиҳии фаъолият оид ба бехатарии сейсмикӣ

Иҷозатномадиҳии фаъолият оид ба бехатарии сейсмикӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» амалӣ карда мешавад.

БОБИ 3. БАҲОДИҲИИ ХАТАРИ СЕЙСМИКӢ

Моддаи 16. Баҳодихии хатари сейсмикӣ

1. Баҳодихии хатари сейсмикӣ ҳисобкунии шиддатнокии ҷунбиши сейсмикиро дар сатҳи замин бо эҳтимолияти зохиршавии он дар бар мегирад.
2. Тибқи натиҷаи баҳодихии хатари сейсмикӣ харитаҳои хатари сейсмикии ҳудудҳо бо нишон додани шиддатнокии ҷунбиши сейсмикӣ тартиб дода мешаванд.
3. Харитаҳои хатари сейсмикӣ барои таҳияи меъёрҳои ба лоиҳагирии сохтмонҳои ба заминчунбӣ тобовар, нақшаи истифодабарии замин ва ҷойгиркунии аҳолии кишвар асос мебошанд.
4. Ҳангоми сохтмони шаҳрҳо ва маҳалҳои дигари аҳолинишин, лоиҳабандии объектҳои аҳамияти умумидошта, муҳим ва махсусан муҳим харитаҳои сейсмикӣ (харитаҳои сейсмикии микроноҳиябандӣ) бо назардошти нишон додани таркиби хокҳои маҳалҳо тартиб дода мешаванд.

Моддаи 17. Пешгӯии заминчунбӣ

1. Бо мақсади пешгӯии заминчунбӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, гузаронидани мушоҳидаҳо, ҷамъоварӣ, интиқол ва таҳлили маълумоти сейсмикӣ, аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ шабакаи ягонаи давлатӣ ташкил карда мешавад.
2. Шабака аз пойгоҳҳои мушоҳидавии сейсмикии миллӣ ва байналмилалӣ иборат буда, ба шабакаи умумичаҳонӣ ҳамроҳ карда мешавад. Мушоҳидаҳои шабонарӯзии бисёрҷанбаи (бисёрпараметрии) сейсмикӣ бевосита дар пойгоҳҳои сейсмикӣ гузаронида шуда, натиҷаҳои бадастомада ба мақоми ваколатдори давлатӣ, Маркази ҷамъоварӣ ва коркарди маълумоти сейсмикӣ расонида мешаванд. Пас аз

гузаронидани таҳлили дақиқи экспертӣ, иттилооти мазкур, аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ ба вазорату идораҳои дахлдор пешниҳод карда мешаванд.

3. Бо мақсади таъмин намудани иттилооти эътимоднок оид ба ҳодисаҳои табиӣ ва осебнопазирии мушоҳидаҳо дар атрофи пойгоҳҳои мушоҳидавӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон минтақаи муҳофизатӣ ташкил карда мешавад.

БОБИ 4. БАҲОДИҲӢ ВА ПАСТ КАРДАНИ ХАВФИ СЕЙСМИКӢ

Моддаи 18. Баҳодиҳии хавфи сейсмикӣ

1. Пешбини имконпазири талафоти ҷонӣ, моддӣ ва талафоти дигар, ки бар асари заминчунбии шадид рух медиҳад, баҳодиҳии хавфи сейсмикӣ ба ҳисоб меравад.

2. Тибқи натиҷаи баҳодиҳии хавфи сейсмикӣ мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ харитаҳои гуногунмиқёси хавфи сейсмикӣ тартиб дода тасдиқ карда мешаванд, ки онҳо ҳамчун асос барои барномаҳо оид ба паст намудани оқибатҳои эҳтимолии заминчунбӣ (хавфи иқтисодӣ) истифода мешаванд.

Моддаи 19. Вазифаҳои асосии паст кардани хавфи сейсмикӣ

1. Вазифаҳои асосии паст кардани хавфи сейсмикӣ инҳоянд:

- паст кардани осебнопазирии ҳудуд ва иншоот;
- баланд бардоштани огоҳонӣ ва омодагии аҳоли;
- омода намудани мақомоти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои идоракунии хавфи сейсмикӣ;
- ташкил намудани низоми огоҳкунии пешакии аҳоли оид ба заминчунбӣ;
- омодагии тиббӣ;
- тақвият додани қувваҳои зудамал;
- барқарор намудани минтақаҳои аз заминчунбии шадид зарардида ва офияти аҳоли.

2. Паст намудани хавфи сейсмикӣ мутобиқи барномаҳои комплекси давлатӣ оид ба паст кардани хавфи сейсмикӣ амалӣ карда мешавад.

Моддаи 20. Тартиби рафъи оқибатҳои заминчунбӣ

1. Рафъи оқибатҳои заминчунбӣ марҳила ба марҳила, мутобиқи барномаҳои давлатӣ амалӣ карда мешавад.

2. Барномаҳои давлатии рафъи оқибатҳои заминчунбӣ аз тарафи мақомоти дахлдори давлатӣ бо ҷалб намудани муассисаҳои илмӣ таҳқиқотии махсусгардонидашуда, идораҳои дахлдор, мутахассисони соҳаи сейсмология ва сохтмони ба заминчунбӣ тобовар, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот таҳия гардида, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд.

3. Барномаҳои давлатии рафъи оқибатҳои заминчунбӣ дар асоси таҳлили ҳолатҳои эҳтимолии заминчунбӣ, маълумот оид ба эҳтимолияти зарари расонидашуда аз таъсири заминчунбӣ таҳия гардида, барқароркунии бонавбати бинои иншооти осебдидаро муқаррар менамояд.

4. Рафъи оқибатҳои заминчунбӣ ба таври зерин амалӣ гардонида мешавад:

- гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва пешгирию садамавӣ;
- гузаронидани муоинаи фаврӣ ва дақиқи иншооти шаҳрҳо ва маҳалҳои дигари аҳолинишине, ки аз заминчунбӣ зарар дидаанд;
- муайян намудани зарари бевосита аз заминчунбӣ расида;
- мутобиқи натиҷаи муоина муайян намудани бинои иншооте, ки бояд вайрон, барқарор ё мустаҳкам карда шаванд, бо таҳия намудани лоиҳаҳои барқарорсозӣ ва мустаҳкамкунӣ;
- бунёди сохтмонҳои нав, барқарор ва мустаҳкамкунии бино ва иншооти аз заминчунбӣ зарардида, гузаронидани азнавсозии нақшагии сохтмон, бо назардошти оқибатҳои заминчунбӣ.

Моддаи 21. Ҷорабиниҳо оид ба баҳодиҳии зарар аз заминчунбӣ

1. Баҳодиҳии зарари моддӣ аз заминчунбӣҳо бо роҳи ташкил намудани ситоди зудамал оид ба муайян намудани зарар бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад. Ситоди зудамал оид ба муайян намудани зарар аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда мешавад.

2. Дар минтақаҳое, ки аз офати табиӣ зарар дидаанд, бо қарори яқҷояи ситоди зудамал ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ комиссияҳо оид ба муайян намудани зарари расонидашуда ташкил карда мешаванд.

3. Ба ҳайати комиссияҳо намоёндагони мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба меъморӣ ва сохтмон, оид ба ҳолатҳои фавқулода, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, кормандони ташкилотҳои суғурта, молия ва мутахассисони ташкилотҳои лоиҳакашӣ, илмию тадқиқотӣ оид ба сохтмони ба заминчунбӣ тобовар шомил карда мешаванд.

Моддаи 22. Маблағгузори чорабиниҳо оид ба барқароркунии объектҳои зарардида

1. Маблағгузори чорабиниҳо оид ба барқароркунии объектҳои зарардида аз ҳисоби маблағҳои бучетҳои давлатӣ ва маҳаллӣ, инчунин манбаъҳое, ки ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунанд, таъмин карда мешавад.

2. Чуброни зарари ба молу мулки суғурташуда расонидашуда, аз тарафи ташкилотҳои суғуртавӣ тибқи шартномаҳои суғурта пардохт карда мешаванд.

3. Маблағгузори чорабиниҳо оид ба барқароркунии биноҳо ва иншоот, ки ба рӯйхати ёдгориҳои таърихӣ фарҳангӣ, ворид карда шудаанд, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

БОБИ 5. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ШАХСОНИ ВОҶЕЙ ВА ҲУҚУҚӢ ОИД БА ТАЪМИНИ БЕХАТАРИИ СЕЙСМИКӢ

Моддаи 23. Ҳуқуқҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ

1. Шахсони воқеӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд, ҳуқуқҳои худро барои ҳаёт, ҳифзи саломатӣ ва моликият бо роҳҳои зерин амалӣ менамоянд:

- дастраси иттилооти пурра ва дақиқ оид ба сатҳи хатари сейсмикӣ барои ҳудуди дахлдор;
- дастрасии маълумот оид ба қоида ва меъёри рафтор ҳангоми заминчунбӣ ва омодагӣ ба он;

2. Шахсони ҳуқуқӣ ҳуқуқ доранд:

- мутахассисонро дар ҳолати зарурӣ барои ба кормандон омӯзонидани тарзҳои Ҳимоя ва амалиёт ҳангоми заминчунбӣ ҷалб намоянд;
- мутобиқи тартиби муқарраргардида оид ба таҳдид ё рух додани заминчунбӣ баъд аз гирифтани иттилоии расмӣ кормандонро сари вақт огоҳ ва хабардор намоянд;
- дар ҳолати зарурӣ сохтмони иншооти муҳандисии муҳофизатӣ ва нигоҳдории онҳоро дар ҳолати омодагӣ, сари вақт маблағгузорӣ намоянд.

3. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои чуброни зарари аз заминчунбӣ расида, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд.

Моддаи 24. Уҳдадориҳои шахсони воқеӣ оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ

Шахсони воқеӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд, уҳдадоранд:

- талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бораи бехатарии сейсмикӣ риоя намоянд;
- оид ба омодагии пешакӣ ба заминчунбиҳо бо мақсади ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва моликият чораҷӯӣ намоянд;
- ба шахрвандони муҳтоҷ дар вақти заминчунбиҳо ёрӣ расонанд;
- талаботи қонунии кормандони давлатиро ҳангоми иҷрои уҳдадориҳои мансабиашон дар омодагӣ ба заминчунбиҳо ва рафъи оқибатҳои он иҷро намоянд.

Моддаи 25. Уҳдадориҳои шахсони ҳуқуқӣ оид ба таъмини бехатарии сейсмикӣ

Шахсони ҳуқуқӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд, уҳдадоранд:

- иттилоотро ба мақоми ваколатдори давлатӣ доир ба гузаронидани чорабиниҳои бехатарии сейсмикӣ пешниҳод намоянд;
- чораҳои заруриро оид ба ҳифзи кормандон ва объектҳои таъйиноти истеҳсоли ва иҷтимоӣ аз заминчунбӣ ба нақша гиранд, маблағгузорӣ намоянд ва амалӣ созанд;
- омӯзиши кормандонро оид ба усулҳои ҳифз ва рафтор дар ҳолатҳои фавқулода ҳангоми таъсири сейсмикӣ ба роҳ монанд;
- низомии огоҳкуниро дар маҳалҳо ташкил дода, дар ҳолати омодагӣ нигоҳ доранд, кормандонро оид ба таҳдиди эҳтимоли ё рух додани заминчунбӣ сари вақт огоҳ намоянд;

- устувории фаъолияти объектҳо ва кормандонро ҳангоми заминчунбиҳо таъмин намоянд;
- мутобиқи тартиби муқарраргардида манбаъҳои моддӣ ва захираҳои молиявиро барои таъмини бехатарии сейсмикӣ ташкил намоянд;
- барои гузаронидани корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ дар объектҳои тобеи муассиса мутобиқи нақшаҳои оғоҳкунӣ ва рафъи оқибатҳои заминчунбӣ мусоидат намоянд;
- мутобиқи тартиби муқарраргардида чорабиниҳо оид ба тахлия ва омодагии пешакиро вобаста ба ҷойгиркунии одамон дар ҳудуди корхонаҳо амалӣ намоянд;
- талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бораи бехатарии сейсмикӣ риоя намоянд.

БОБИ 6. ҲАМКОРИҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ОИД БА БЕХАТАРИИ СЕЙСМИКӢ

Моддаи 26. Ҳамкории байналмилалӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкории байналмилалӣ оид ба бехатарии сейсмикӣ бо назардошти принципҳои зерин иштирок менамояд:

- пешниҳод намудани иттилоот ба давлатҳои ҳамсарҳад оид ба пешгирии заминчунбиҳои шадид ва рафъи оқибатҳои онҳо;
- кумаки байниҳамдигарии давлатҳо дар рафъи оқибатҳои заминчунбиҳо;
- ҳалли баҳсҳои бамиёномада дар доираи меъёрҳои ҳуқуқии байналмилалӣ.

Моддаи 27. Фаъолияти ташкилотҳо ва шахрвандони хориҷӣ чихати оғоҳкунии пешакӣ ва рафъи оқибатҳои заминчунбиҳо

Фаъолияти ташкилотҳо ва шахрвандони хориҷӣ чихати оғоҳкунии пешакӣ ва рафъи оқибатҳои заминчунбиҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

БОБИ 7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 28. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 29. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ РАҲМОН

ш. Душанбе
30 майи соли 2017
№ 1416

ҚАРОРИ

Маҷлиси намояндагони

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бехатарии сейсмикӣ»

Мутобиқи моддаи 60 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бехатарии сейсмикӣ» қабул карда шавад.

Раиси Маҷлиси намоёндагони
Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. ЗУҲУРОВ

ш. Душанбе, 22 феввали соли 2017, № 706

ҚАРОРИ
Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бехатарии сейсмикӣ»

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бехатарии сейсмикӣ»-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бехатарии сейсмикӣ» ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

М. УБАЙДУЛЛОЕВ

ш. Душанбе, 18 майи соли 2017, № 385